

Altı Altı Etkinliği – 6 Şapka Düşünme Tekniği Temelli – Yeni Müfredat

1. Etkinliğin Amacı ve Kazandıracağı Beceriler

Bu etkinlik, 6. sınıf Sosyal Bilgiler dersi kapsamında 6 Şapka Düşünme Tekniği kullanılarak öğrencilerin **eleştirel düşünme, problem çözme, empati kurma, iş birliği yapma ve analitik düşünme** becerilerini geliştirmeyi amaçlamaktadır. Öğrenciler, farklı bakış açıları geliştirerek sosyal olaylara daha bilinçli ve çözüm odaklı yaklaşmayı öğreneceklerdir.

2. Etkinliğin Uygulanışı

1. Sınıf 6 gruba ayrılır ve her gruba bir renkli şapka verilir.
2. Öğrenme alanına uygun senaryo okunur.
3. Her grup, şapkalarının temsil ettiği bakış açısından yola çıkarak senaryoyu analiz eder ve görüşlerini belirtir.
4. Mavi şapka grubu tartışmayı yönetir, fikirleri kaydeder ve sonuca ulaştırır.

3. 6 Şapka Düşünme Tekniği Renkleri ve Görevleri

- **Beyaz Şapka (Bilgi ve Gerçekler):** Elinizdeki verileri inceler ve olayı yalnızca gerçek bilgilerle değerlendirirsiniz. “Bu konuda elimizde hangi bilgiler var? Ne tür veriler toplanabilir?” gibi sorular sorarsınız.
- **Kırmızı Şapka (Duygular ve Hisler):** Konuya tamamen duygusal açıdan yaklaşırsınız. “Bu olay insanları nasıl etkiliyor? Hislerimiz kararlarımızı nasıl yönlendirir?” gibi sorular sorarak empati kurmaya çalışırsınız.
- **Siyah Şapka (Olumsuzluklar ve Riskler):** Olayın kötü taraflarını, olası tehlikeleri ve zararlarını değerlendirirsiniz. “Bu durumda neler ters gidebilir? Riskler nelerdir?” gibi eleştirel sorular sorarsınız.
- **Sarı Şapka (Olumlu Yönler ve Fırsatlar):** Olayın iyi yanlarına odaklanarak, olumlu yönleri ve fırsatları ortaya çıkarmaya çalışırsınız. “Bu olayın faydaları nelerdir? Nasıl daha iyi bir sonuç alabiliriz?” gibi sorular sorarsınız.
- **Yeşil Şapka (Yaratıcı Çözümler):** Yenilikçi ve farklı bakış açıları geliştirerek çözüm yolları üretirsiniz. “Bu sorunu çözmek için farklı bir yol var mı? Daha yaratıcı bir çözüm ne olabilir?” gibi sorularla fikirler üretirsiniz.
- **Mavi Şapka (Süreç Yönetimi ve Sonuçlandırma):** Tartışmayı yönlendirir, fikirleri toparlar ve mantıklı bir sonuca ulaştırırsınız. “Bu bilgileri nasıl düzenleriz? Sonuç olarak hangi fikirleri kabul ediyoruz?” gibi sorular sorarak süreci yönetirsiniz.

***Not:** Etkinlik sonunda gruplar şapkaları değiştirebilir ve etkinlik tekrar edilebilir. Bu uygulama öğrencilerde lateral düşünme becerisinin gelişmesine katkı sağlayacaktır.*

4. Malzeme Listesi

- 6 farklı renkte kağıt şapka veya renkli kartlar
  - Senaryoları içeren etkinlik kağıtları
  - Tahta ve kalemler (fikirleri kaydetmek için)
  - Zamanlayıcı (Her gruba süre vermek için)
-

5. Öğrenme Alanlarına Göre Senaryolar ve 6 Şapka Düşünme Soruları

---

1. Birlikte Yaşamak

Senaryo 1: Değişen Rollerimiz (SB.6.1.1)

Durum:

Can, eskiden evde sadece oyuncaklarıyla oynarken şimdi ailesine yemek hazırlarken yardım etmeye başladı. Daha önce “küçük kardeş” olarak görülen Can, artık evde daha fazla sorumluluk alıyor. Can’ın rolü değişirken ailesindeki diğer bireylerin de rolleri farklılaşıyor.

6 Şapka Düşünme Sorusu:

Büyüdükçe rollerimiz nasıl değişir? Gelecekte hangi yeni rollere sahip olacağımızı nasıl tahmin edebiliriz?

Senaryo 2: Kültürel Bağlarımız ve Millî Değerlerimiz (SB.6.1.2)

Durum:

Elif, büyükannesinin anlattığı gelenekleri duyunca şaşırdı. Büyükannesi, eskiden mahallede herkesin birbirine çok daha bağlı olduğunu ve bayram sabahlarının daha farklı yaşandığını söyledi. Elif, bu geleneklerin günümüzde nasıl değiştiğini merak etti.

6 Şapka Düşünme Sorusu:

Kültürel değerlerimiz toplumu nasıl bir arada tutar? Geleneklerin zaman içinde değişmesi iyi mi, kötü mü?

Senaryo 3: Toplumsal Sorunlara Çözüm (SB.6.1.3)

Durum:

Mehmet, mahallesindeki sokak lambalarının sık sık bozulduğunu fark etti. Çoğu kişi bu durumu şikayet edip geçerken, Mehmet bir çözüm bulmak istedi. Belediye ile görüşerek bir çözüm geliştirilmesi için harekete geçti.

6 Şapka Düşünme Sorusu:

Toplumsal sorunlara çözüm üretmek bireylerin mi, devletin mi sorumluluğundadır? Bir soruna karşı farklı bakış açıları nasıl geliştirebiliriz?

2. Evimizi Dünya

Senaryo 1: Türkiye'nin Konumu (SB.6.2.1)

Durum:

Burak, dünya haritasına baktığında Türkiye'nin hem Asya hem de Avrupa kıtalarında olduğunu fark etti. Öğretmeni, Türkiye'nin bu konumunun ticaret ve kültürel etkileşim açısından büyük avantaj sağladığını açıkladı.

6 Şapka Düşünme Sorusu:

Türkiye'nin coğrafi konumu ülkemize hangi avantajları sağlar? Farklı bölgelerle ticaret ilişkileri nasıl şekillenir?

Senaryo 2: Doğal ve Beşerî Çevre İlişkisi (SB.6.2.2)

Durum:

Mehmet'in ailesi, büyük şehre taşınmadan önce bir köyde yaşıyordu. Eski köyünde tarım ve hayvancılık en önemli geçim kaynağıydı. Şehirde ise sanayi ve hizmet sektörleri ön plandaydı. Mehmet, insanların yaşadıkları coğrafyaya göre mesleklerini nasıl seçtiklerini merak etti.

6 Şapka Düşünme Sorusu:

Doğal çevre koşulları, insanların yaşama biçimlerini nasıl etkiler? Farklı coğrafyalarda farklı mesleklerin yaygın olmasının nedenleri nelerdir?

Senaryo 3: Türk Dünyası ile Kültürel Bağlarımız (SB.6.2.3)

Durum:

Ayşe, okulda TÜRKSOY tarafından düzenlenen bir kültürel etkinliğe katıldı. Burada farklı Türk devletlerinden gelen sanatçıların müzik ve dans gösterilerini izledi. Bu etkinlikten sonra, Türk dünyasının ortak kültürel değerlerini daha iyi anlamaya başladı.

6 Şapka Düşünme Sorusu:

Ülkeler arasındaki kültürel iş birlikleri neden önemlidir? Türk dünyası ile olan bağlarımızı nasıl güçlendirebiliriz?

3. Ortak Mirasımız

Senaryo 1: Türkistan’da Kurulan İlk Türk Devletleri (SB.6.3.1)

Durum:

Fatih, tarih dersinde Orhun Yazıtları’nın Türk dili için çok önemli bir belge olduğunu öğrendi. Yazıtları inceleyen Fatih, eski Türklerin nasıl yaşadığını, hangi inançlara sahip olduğunu ve yönetim sistemlerini anlamaya çalıştı. Öğretmeni, Türkistan’da kurulan ilk Türk devletlerinin günümüz medeniyetine önemli katkılar sunduğunu açıkladı.

6 Şapka Düşünme Sorusu:

Geçmişte kurulan Türk devletlerinin bugünkü kültürümüz ve kimliğimiz üzerindeki etkileri nelerdir? Geçmişten gelen değerleri nasıl koruyabiliriz?

Senaryo 2: İslam Medeniyetinin Katkıları (SB.6.3.2)

Durum:

Ali, ders kitabında İbn-i Sina’nın tıp alanında yaptığı keşifleri okurken şaşırdı. Öğretmeni, geçmişte Müslüman bilim insanlarının birçok alanda önemli çalışmalar yaptığını söyledi. Ali, bu bilgilerin günümüz bilim dünyasında hâlâ nasıl kullanıldığını merak etti.

6 Şapka Düşünme Sorusu:

Geçmişteki bilim insanlarının yaptığı keşifler bugün nasıl kullanılıyor? Eski bilgilerle yeni gelişmeleri nasıl birleştirebiliriz?

Senaryo 3: İslamiyet’in Kabulü ve Toplumsal Değişim (SB.6.3.3)

Durum:

Zeynep, Dede Korkut Hikâyeleri’ni okurken, eski Türklerin İslamiyet öncesi yaşam tarzı ile İslamiyet’i kabul ettikten sonraki yaşantıları arasında büyük farklar olduğunu fark etti. Öğretmeni, bu değişimin kültürel ve sosyal hayatı nasıl etkilediğini tartışmaya açtı.

6 Şapka Düşünme Sorusu:

Bir toplumun inanç değişikliği yaşaması, kültürel yapısını nasıl etkiler? İslamiyet’in kabulüyle Türklerin sosyal hayatında ne gibi dönüşümler yaşanmıştır?

Senaryo 4: Anadolu'nun Türkleşmesi ve İslamlaşması (SB.6.3.4)

Durum:

Kemal, tarih öğretmeninin anlattığı Malazgirt Savaşı'nı çok ilginç buldu. Türklerin Anadolu'ya geliş sürecini araştırırken, savaşın sadece bir zafer olmadığını, aynı zamanda Anadolu'nun Türkleşme sürecinin başlangıcı olduğunu öğrendi. Kemal, savaşların sadece toprak kazanmakla sınırlı kalmayıp kültürel değişimlere de yol açtığını fark etti.

6 Şapka Düşünme Sorusu:

Savaşlar sadece sınırları mı değiştirir, yoksa toplumların kültürel yapısını da etkiler mi? Malazgirt Zaferi, Anadolu'nun Türkleşmesi açısından neden önemlidir?

4. Yaşayan Demokrasimiz

Senaryo 1: Yönetimde Karar Alma Süreci (SB.6.4.1)

Durum:

Sınıfta başkanlık seçimleri yaklaşırken iki aday yarışıyordu. Adaylardan biri, herkese eşit söz hakkı verilmesini savunurken, diğeri hızlı karar almanın daha önemli olduğunu düşünüyordu. Öğrenciler, bir sınıf başkanının nasıl seçilmesi gerektiğini ve karar alma sürecinin nasıl işlemediğini tartışmaya başladılar.

6 Şapka Düşünme Sorusu:

Adil bir karar almak için nasıl bir süreç izlenmelidir? Karar alma sürecini etkileyen unsurlar nelerdir?

Senaryo 2: Hak ve Sorumluluklarımız (SB.6.4.2)

Durum:

Emre, belediyenin yaptığı bir parkın çok kısa sürede zarar gördüğünü fark etti. Bazı insanlar çimleri ezmiş, banklara yazılar yazmıştı. Emre, toplumsal düzenin sürdürülmesi için hak ve sorumlulukların nasıl dengeli bir şekilde korunması gerektiğini düşünmeye başladı.

6 Şapka Düşünme Sorusu:

Toplumda haklarımızı kullanırken nelere dikkat etmeliyiz? Sorumluluklarını yerine getirmeyen bireyler toplumsal düzeni nasıl etkiler?

Senaryo 3: Dijital Vatandaşlık ve Haklarımız (SB.6.4.3)

Durum:

Zeynep, sosyal medyada arkadaşının fotoğrafının izinsiz kullanıldığını gördü. Arkadaşı bu durumdan rahatsızdı ve fotoğrafın kaldırılmasını istiyordu. Ancak bazı kişiler internete yüklenen her şeyin “herkesin malı” olduğunu savunuyordu. Zeynep, dijital haklar konusunda bilinçlenmek için öğretmeninden yardım istedi.

6 Şapka Düşünme Sorusu: Dijital ortamda haklarımızı nasıl koruyabiliriz? İnternette paylaşılan bilgiler neden dikkatli seçilmelidir?

5. Hayatımızdaki Ekonomi

Senaryo 1: Bölgesel Ekonomi ve Kaynaklar (SB.6.5.1)

Durum:

Melis, ailesiyle Ege Bölgesi'ne gittiğinde zeytin ağaçlarının çok yaygın olduğunu fark etti. Babası, burada yaşayan insanların çoğunun geçimini zeytincilikten sağladığını anlattı. Melis, yaşadığı şehirde ise sanayi ve ticaretin daha yaygın olduğunu gözlemledi.

6 Şapka Düşünme Sorusu:

Bir bölgedeki doğal kaynaklar, oradaki ekonomik faaliyetleri nasıl etkiler? Ekonomik faaliyetlerin bölgedeki insanlara nasıl katkısı olur?

Senaryo 2: Ekonomik Faaliyetler ve Meslekler (SB.6.5.2)

Durum:

Ahmet'in amcası, eskiden çiftçilikle uğraşırken şimdi büyük bir serada modern tarım yöntemleriyle üretim yapıyordu. Ahmet, teknolojinin gelişmesiyle bazı mesleklerin değiştiğini ve yeni iş alanlarının ortaya çıktığını gördü.

6 Şapka Düşünme Sorusu:

Teknolojinin gelişmesi meslekleri nasıl etkiliyor? Gelecekte hangi meslekler daha fazla önem kazanacak?

Senaryo 3: Yatırım ve Pazarlama (SB.6.5.3)

Durum:

Elif ve arkadaşları okulda geri dönüştürülebilir malzemelerden oyuncak yaparak bir proje geliştirdi. Öğretmenleri, bu ürünleri nasıl pazarlayabileceklerini ve nasıl yatırım yapabileceklerini araştırmalarını istedi. Grup, yatırım ve pazarlama süreçlerini öğrenerek projelerini nasıl büyütebileceklerini düşündü.

6 Şapka Düşünme Sorusu:

Bir ürünün başarılı olması için nasıl bir pazarlama stratejisi izlenmelidir? Yatırım yaparken nelere dikkat edilmelidir?

6. Teknoloji ve Sosyal Bilimler

Senaryo 1: Ulaşım ve Kültürel Etkileşim (SB.6.6.1)

Durum:

Deniz, ailesiyle hızlı trenle farklı şehirleri ziyaret ettiklerinde, her şehrin kendine özgü gelenekleri olduğunu fark etti. İstanbul’da farklı kültürlerden insanların bir arada yaşadığını, Gaziantep’te ise mutfak kültürünün çok zengin olduğunu gözlemledi. Deniz, ulaşımın gelişmesiyle kültürel etkileşimin nasıl arttığını düşündü.

6 Şapka Düşünme Sorusu:

Ulaşım ve iletişim teknolojilerinin gelişmesi kültürel etkileşimi nasıl etkiler? Farklı kültürlerin tanınması toplumları nasıl zenginleştirir?

Senaryo 2: Telif Hakkı ve Patent Süreci (SB.6.6.2)

Durum:

Ali, resim yapmayı çok seven bir öğrenciydi. Bir gün çizimlerinden birinin izinsiz kullanıldığını fark etti. Öğretmeni ona telif hakları ve patent süreci hakkında bilgi verdi. Ali, fikri mülkiyetin korunmasının neden önemli olduğunu merak etmeye başladı.

6 Şapka Düşünme Sorusu:

Bir fikrin veya ürünün haklarının korunması neden önemlidir? Telif hakkı ve patent süreci, yenilikçi düşünmeyi nasıl teşvik eder?